

รูปแบบการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของประชาชน
ในจังหวัดนครราชสีมา
THE MODEL FOR PROMOTING THE FIVE PRECEPTS VILLAGE
PROJECT OF PEOPLE IN NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

¹พระสุขเจีย อคคสมโน, ²เสฐียร ทังทองมะดัน และ ³สิรภพ สวนดง
¹PhraSokchea Akkaksomano, ²Sathien Thangthongmadan and
³Siraphop Suandong

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

¹Sukkeiq2529@gmail.com, ²Stury554@hotmail.com,
³Srirapob1996@gmail.com

Received May 10, 2021; Revised July 12, 2021; Accepted August 25, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของประชาชนหมู่บ้านระกาย เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา อุปสรรค และจุดแข็งของชุมชน และเพื่อศึกษารูปแบบการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของประชาชนหมู่บ้านระกาย ตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 27 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่าสภาพของการดำเนินชีวิตดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบ บ้านระกาย มีการกำหนดยุทธศาสตร์ ผ่านการทำงานผ่านโครงการกิจกรรมสร้างความเข้าใจแก่ บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) และเอกชนให้มีบทบาทในการมีส่วนร่วมและสนับสนุนกิจกรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 วิเคราะห์สภาพปัญหา อุปสรรคและจุดแข็งของชุมชน ปัญหา

¹ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

³ อาจารย์ ดร., ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

และอุปสรรคได้แก่ 1) ความไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของโครงการ 2) การขาดการประสานงานและการร่วมมือของหน่วยงาน 3) กระบวนการและกลไกการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อุปสรรคการดำเนินส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 มี 2 ด้าน คือ 1) ด้านเศรษฐกิจ และ 2) ด้านการประกอบอาชีพ ในส่วนจุดแข็งของชุมชนจากโครงการหมู่บ้านศีล 5 ของบ้านระกาย มีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีความพร้อมในด้านการจัดกิจกรรม รูปแบบการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านศีล 5 พบว่า รูปแบบการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านศีล 5 ของบ้านระกาย มีแผนการขับเคลื่อน โดยใช้หลัก PDCA และกลไกขององค์ประกอบ 4 ส. ประกอบไปด้วย ส 1 เสริมสร้างเจตนารมณ์, ส 2 ใส่ใจของชุมชน, ส 3 สร้างการมีส่วนร่วม, ส 4 สืบสานแผนงานอย่างต่อเนื่อง 2) รูปแบบกิจกรรมการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านศีล 5 ของบ้านระกาย ได้ดำเนินตามโครงการโรงเรียนรักษาศีล 5 เชิงคุณภาพครบถ้วนด้วย 7 กิจกรรมความดี การออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของหมู่บ้านระกายได้ที่เป็นต้นแบบหมู่บ้านรักษาศีล 5 ได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: ศีล 5,รูปแบบการส่งเสริม, โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5

Abstract

This research aimed to study the living conditions according to the principles of the 5 precepts village of the ragai villagers. to analyze the condition, problems, obstacles and strengths of the community and to study the promotion model for the 5 precepts preservation village project of the people of rakai Village, Joroh subdistrict, mueang district, Nakhonratchasima province. using the interview form 27 key contributors, content analysis, descriptive and analytical presentation. the results of the research showed that the condition of life under the 5-model precepts village, ban rakai, strategy was established. through working through the project to create understanding for Ban, temple, school (bowon) and the private sector to play a role in participating and supporting activities in the 5th precepts Village Project. Analyze the problems, obstacles and strengths of the community. problems and obstacles are: 1) Failure to understand the real objectives of the project, 2) Lack of coordination and cooperation of agencies, 3) process and mechanism for the implementation of the 5 precepts village project, obstacles to the promotion of the village, the preservation of the precept There are 2 aspects: 1) economic and 2) occupation. as for the strengths of the community from the 5 precepts village project of ban rakai, there is a clear and concrete practice

guideline. be ready for organizing activities. The model for promoting the village project of the precepts 5 found that the model for promoting the village project of the 5 precepts of ban rakai has a driven plan using the PDCA principle and the mechanism of the 4 elements consisting of s.1 to strengthen the will, the s.2 the care of the community. , s.3 builds participation, s.4 continues the work plan. 2) the activity model for promoting the village project of 5 precepts of ban rakai follows the 5 qualitative precepts schooling school project with a warm family with 7 good routines. designing activities to suit the village context the body can be a model for the village, keeping the 5 precepts as well.

Keywords : The model, five precepts, the 5 precepts village.

บทนำ

การรักษาศีล 5 ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา ส่งเสริมด้วยการสร้างแรงจูงใจให้เห็นจุดหมายของการรักษาศีล เป็นแรงจูงใจด้านบวก โดยยกอานิสงส์ทำให้เกิดความเป็นอยู่ที่สงบเรียบร้อยมีความสุขทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อเป็นการเข้าถึงการดำเนินการชีวิตตามหลักศีล 5 ในทางตรงข้ามก็ใช้การสร้างความกลัวต่อการละเมิดศีลเป็นแรงจูงใจด้านลบ การสร้างแรงจูงใจในเรื่องนี้ พระพุทธเจ้าทรงเน้นให้ผู้ทักขิโน ไม่ปฏิบัติตามศีลหรือผิดศีลนั้นเห็นโทษของการผิดศีลเพราะพระพุทธเจ้าทรงสอนให้ตระหนักและเห็นภัยจากการทำบาป(จำลอง ดิษยวณิช, 2544:4) การป้องกันการกระทำที่เป็นอกุศล เช่น ประหาร ทำร้ายผู้อื่น ลักขโมย ข่มขืน หลอกหลวง ก่ออาชญากรรมได้ทุกอย่าง การประพฤติดนในศีลจุด หมายที่แท้ เพื่อความดี ความงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความขัดเกลาภิเลส ความสงบใจ เป็นไปเพื่อสมาธิ แม้เพียงศีล 5 ก็เป็นปฏิปทาของพระโสดาบัน เป็นต้น ปัจจุบันพบสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความคาดเคลื่อนเกี่ยวกับการรักษาศีล 5 ที่พึงประพฤตินิพิตวัตแต่ไม่สามารถนำไปปฏิบัติให้เป็นปกติในชีวิตประจำวันได้ (พระเทวินทร์ เทวินโท, 2544:81-82)

ประชาชนหมู่บ้านระกาย อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้นำโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 มาปฏิบัติตามหลักศีล 5 ซึ่งการดำเนินการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ตลอดระยะ 3 ปีที่ผ่านมาผลปรากฏว่า ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรจะเป็น ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เพราะมีปัญหาอุปสรรค ข้อจำกัดหลายอย่างที่เกิดขึ้นและขัดขวางมิให้โครงการนี้ประสบความสำเร็จ และอาจจะไม่สามารถดำเนินการไปได้ในอนาคต โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวบุคคล และขั้นตอนการดำเนินการที่มีผลทำให้โครงการนี้ ประสบกับความยากลำบากของการดำเนินการ และเห็นได้ว่าโครงการนี้เป็นโครงการใหญ่และเป็นโครงการใหม่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนทั่วทั้งประเทศ

ปัจจุบันสังคมเริ่มขาดภูมิด้านทานศิลปกรรมที่เข้มแข็งเพราะไม่สามารถรักษาศิล 5 ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้คนไม่สามารถรักษาศิล 5 เพราะสังคมมีการเปลี่ยนแปลง เทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว พุทธศาสนิกชนไม่ใส่ใจในศาสนาและเพราะความอยากได้อะไรก็มีไม่รู้จักพอของมนุษย์ การที่คนมีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีสติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขก็มีศิลปะเป็นพื้นฐาน (สุทัศน์พงษ์ กุลบุตร, 2550:64) แม้ว่าโครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 เป็นโครงการที่ดีมาก แต่ถ้าขาดการดำเนินการโครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 ตลอดระยะ 3 ปีที่ผ่านมาผลปรากฏว่า ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรจะเป็น ทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพ เพราะมีปัญหาอุปสรรค ข้อจำกัดหลายอย่างที่เกิดขึ้น และขัดขวางมิให้โครงการนี้ประสบความสำเร็จ และอาจจะไม่สามารถดำเนินการไปได้ในอนาคต โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวบุคคล และขั้นตอนการดำเนินการที่มีผลทำให้โครงการนี้ประสบกับความยากลำบากของการดำเนินการ หมู่บ้านระกาย หมู่ที่ 6 ตั้งอยู่ที่ในเขตเทศบาลตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เป็นหมู่บ้านที่ได้รับเอาโครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 จนกลายเป็นหมู่บ้านรักษาศิล 5 ต้นแบบ ทำให้ผู้วิจัยได้ศึกษาเรียนรู้พร้อมกับชุมชน เพื่อหาแนวทางและรูปแบบการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 ของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาหลักการการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 การรักษาศิล 5 ของชุมชนต้นแบบบ้านระกายเป็นอย่างไรมีการวิเคราะห์สภาพปัญหา อุปสรรค และจุดแข็งของชุมชนจากโครงการหมู่บ้านศิลป 5 ของชุมชนนครราชสีมาได้อย่างไร และรูปแบบการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 ของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา เป็นอย่างไร เพื่อให้มีตัวอย่างในการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 ของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา กรณีศึกษาหมู่บ้านศิลป 5 ต้นแบบบ้านระกาย ตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมาได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักโครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 ของประชาชนหมู่บ้านระกาย ตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา อุปสรรค และจุดแข็งของชุมชนจากโครงการหมู่บ้านศิลป 5 ของบ้านระกาย ตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อศึกษารูปแบบการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 ของประชาชน บ้านระกาย ตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้ดำเนินการวิจัยตามรายละเอียด ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

1.1 กลุ่มผู้รู้ (Key Informants) เป็นกลุ่มบุคคลที่คาดว่าจะเป็นผู้ให้ข้อมูลในแนวลึกได้ ซึ่งสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้เกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 และรูปแบบการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของประชาชน บ้านระกาย ได้โดยตรง และเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากบุคคลทั่วไปจำนวน 6 รูป/คน

1.2 กลุ่มผู้ปฏิบัติ (Casual Informants) จำนวน 16 รูป/คน เป็นพระภิกษุ ผู้นำชุมชน ครูโรงเรียนบ้านระกาย ซึ่งเป็นผู้มีความชำนาญเกี่ยวกับดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 และสามารถให้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ คือ 1) พระภิกษุ จำนวน 5 รูป 2) ผู้นำชุมชน จำนวน 4 คน และ 3) ชาวบ้านระกาย จำนวน 7 คน

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั่วไป (General Informants) ซึ่งเป็นบุคคลทั่วไป ได้แก่ คณะกรรมการประเมิน ผู้ตรวจโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวนทั้งสิ้น 27 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา/พื้นที่

การศึกษารูปแบบการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของประชาชน บ้านระกาย ตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ ความเป็นมาของชุมชน โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 การจัดกิจกรรม โครงการการพัฒนาศักยภาพความรู้ในการส่งเสริมศีล 5 ด้านการพัฒนารูปแบบกิจกรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 บ้านระกาย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยของนนทยา นางงาม (2551) เป็นแนวทางพัฒนาเครื่องมือวิจัยและศึกษาเอกสารจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาทำการตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม ได้แก่

3.1 แบบสัมภาษณ์ (Interview Guide) ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้รู้ กลุ่มผู้ปฏิบัติและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั่วไป เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้และรูปแบบการจัดกิจกรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 บ้านระกาย โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structured Interview)

3.2 แบบสังเกต (Observation) โดยเริ่มการสังเกตสภาพทั่วไปของชุมชนและสังเกตการจัดกิจกรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ตั้งแต่ขั้นตอน วิธีการดำเนินโครงการ การสรุปผล และการประเมินผลโครงการ

3.3 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยการเลือกผู้ให้ข้อมูลจากกลุ่มผู้ปฏิบัติ โดยตั้งกรอบแนวคิด และรูปแบบการสนทนา เพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของประชาชน บ้านระกาย ตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ รูปแบบกิจกรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเสริมสร้างการพัฒนาตามหลักศีล 5 ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม จากกลุ่มผู้ปฏิบัติให้ได้ข้อมูลเพื่อส่งเสริมการรักษาศีล 5

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลจากการบันทึกรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม โดยจำแนกข้อมูลแยกประเด็นออกตามความมุ่งหมายของการวิจัยที่ตั้งไว้ และตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง ว่าข้อมูลที่ได้มีความครบถ้วนเพียงพอและพร้อมแก่การนำไปวิเคราะห์สรุปผลแล้วหรือไม่ ในกรณีที่ข้อมูลที่ได้มาไม่มีความไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) และหากมีข้อมูลส่วนใดที่ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ผู้วิจัยก็จะทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดหายไป

การศึกษาวิจัยรูปแบบการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของประชาชนบ้านระกาย ตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์จากภาคสนามนำมาดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลวัตถุประสงค์ประเด็นที่กำหนดไว้จุดมุ่งหมายของการแล้วนำเสนอข้อมูลที่ได้มาสรุปอภิปรายผลในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง รูปแบบการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา สรุปผล ดังนี้

1. สภาพของการดำเนินชีวิตดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบ บ้านระกาย ตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยการสร้างความร่วมมือ บันทึกข้อตกลงระหว่างคณะสงฆ์อำเภอเมืองกับหมู่บ้านระกาย มีการกำหนดยุทธศาสตร์ ผ่านการทำงานผ่านโครงการกิจกรรม เช่น การประชาสัมพันธ์ให้ศรัทธาประชาชนเข้าร่วมโครงการมีสถิติเพิ่มมากขึ้น เป็นต้น เป็นการสร้างความเข้าใจแก่ บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) และเอกชนให้มีบทบาทในการมีส่วนร่วมและสนับสนุนกิจกรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 บ้านระกาย

2. การวิเคราะห์สภาพปัญหา อุปสรรค และจุดแข็งของชุมชนจากโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของบ้านระกาย ตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 1) วิเคราะห์สภาพปัญหา อุปสรรค และจุดแข็งของชุมชน ปัญหาและอุปสรรคได้แก่ 1) ความไม่เข้าใจ

วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของโครงการ 2) การขาดการประสานงานและการร่วมมือของหน่วยงาน 3) กระบวนการและกลไกการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อุปสรรคการดำเนินส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 มี 2 ด้าน คือ 1) ด้านเศรษฐกิจ และ 2) ด้านการประกอบอาชีพ ในส่วนจุดแข็งของชุมชนจากโครงการหมู่บ้านศีล 5 ของบ้านระกาย มีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีความพร้อมในด้านการจัดกิจกรรมแสดงผลงานของชุมชน และยังได้ได้ทำเป็นกิจวัตร วิเคราะห์ด้านกระบวนการส่งเสริม ครอบคลุมไปด้วย 1) ด้านการประสานความร่วมมือ 2) แนวทางการส่งเสริมพัฒนาโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 3) การบริหารงบประมาณ โดยมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างแรงจูงใจให้เห็นจุดหมายของการรักษาศีล 5

3. รูปแบบการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านศีล 5 ของประชาชน บ้านระกาย ตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มี 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) รูปแบบการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านศีล 5 ของบ้านระกาย แผนการขับเคลื่อน โดยใช้หลัก PDCA และกลไกขององค์ประกอบ 4 ส. ครอบคลุมไปด้วย ส 1 เสริมสร้างเจตนารมณ์, ส 2 ใส่ใจของชุมชน, ส 3 สร้างการมีส่วนร่วม, ส 4 สืบสานแผนงานอย่างต่อเนื่อง 2) รูปแบบกิจกรรมการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านศีล 5 ของบ้านระกาย ได้ดำเนินการเลียนแบบตามโครงการโรงเรียนรักษาศีล 5 เชิงคุณภาพ ครอบคลุมด้วย 7 กิจวัตรความดี มีรูปแบบ กิจกรรมและตัวชี้วัดความสำเร็จที่สอดคล้องกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อย่างไรก็ตาม 7 กิจวัตรความดี เป็นเพียงกรอบแนวทางปฏิบัติ ที่มีความยืดหยุ่น สามารถวางแผนออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของหมู่บ้านได้ โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เชิงคุณภาพ ครอบคลุมด้วย

ดังนั้นปัจจัยความสำเร็จในด้านการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านศีล 5 เป็นชุมชนต้นแบบ ครอบคลุมไปด้วยคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กับหมู่บ้านรักษาศีล 5 ด้วย เช่น โครงการพ่อแม่พาลูกเข้าวัดทำบุญทุกวันพระ ทางโรงเรียนต้องทำโครงการพาเด็กเข้าปฏิบัติธรรม นั่งสมาธิ ฟังธรรม ผ่านโครงการโรงเรียนรักษาศีล 5 เชิงคุณภาพ ครอบคลุมด้วย ซึ่งทางหมู่บ้านก็จะนำแนวทางมาสร้างเป็นรูปแบบของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง รูปแบบการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา มีประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ผลจากการวิจัยพบว่าสิ่งสำคัญในการรักษาศีล 5 สอนให้ทำความดี ละเว้นชั่วและบาปทั้งปวง และไม่เบียดเบียน ซึ่งกันและกัน ทำให้ได้รับความรู้เรื่องศีล ในหลักการประพฤติปฏิบัติซึ่งสามารถนำศีล 5 ในพระพุทธศาสนา และอนุพรตในศาสนาอื่นไปปรับใช้ในวิถีประจำวันกับหลักกฎหมายได้ หากบุคคลใดละเมิดศีล อาจทำให้บุคคลนั้นจิตใจเศร้า

หมอง ตนเองและ ผู้อื่นเดือดร้อน ทำให้ศีลขาดหรือศีลบกพร่อง แต่ถ้าบุคคลนั้นกระทำความผิดตามกฎหมาย อาจทำให้ต้องรับผิดตามกฎหมายทั้งทางแพ่งและหลักกฎหมายแล้ว ก็จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่าสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูภาวนาโสภิต (2553:1-2) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในล้านนา” พบว่ารูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในล้านนานั้น เป็นรูปแบบขั้นบันไดมีการประสานงานแบบบนลงล่าง ลงมาตามลำดับขั้น คือ ระดับภาค จังหวัด อำเภอ ตำบล วัดส่วนในเขตล้านนามีอัตลักษณ์ในด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นของตนเอง ในปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการใหม่ มาใช้เพื่อรองรับความทันสมัย ตามแนวทางปฏิบัติของพระสังฆาธิการที่มีหน้าที่กำหนดนโยบายเพื่อปฏิบัติงานส่วนหนึ่งการบริหารเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เห็นเป็นรูปธรรมก็คือ สายงานของพระธรรมทูต ซึ่งพระธรรมทูตจะมีหน้าที่สั่งสอนอบรมและเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยตรง มีองค์กรมีการจัดอบรมฝึกฝนรับนโยบายและงบประมาณ มาปฏิบัติงานด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา แต่จากการศึกษาพบว่า การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในล้านนานั้นต้องอาศัยความร่วมมือกับทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลหรือภาคประชาชนพุทธศาสนิกชนทุกคนเพื่อให้พระพุทธศาสนาดำรงต่อไปในอนาคต

โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยกำหนด “หมู่บ้านรักษาศีล 5” เป็นนโยบายของจังหวัด ขยายผลไปทุกอำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการสร้างจิตอาสา มุ่งเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองมีทักษะชีวิต มีทักษะการทำงาน มีสัมมาอาชีพที่สามารถพึ่งตนเองได้ซึ่งสอดคล้องกับวาระศตวรรษที่ 21 ได้วิจัยเรื่อง “ศีล 5 มิติอารยธรรมสากล” ผลการวิจัยพบว่า มนุษย์อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นสังคม มีความรักและความใคร่เป็นเรื่องธรรมดา แต่ความใคร่นั้น ต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายและศีลธรรมกฎหมายป้องปรามได้เฉพาะการละเมิดทางกาย แต่ศีลธรรมสามารถป้องปรามได้จากภายในคือจิตใจความอบอุ่นภายในครอบครัวยั่งยืนได้

โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ ประการแรก เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ประการที่สอง เพื่อเป็นการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ลดปัญหาความขัดแย้ง สร้างความ มั่นคงให้เกิดขึ้นกับประชาชน และ ประการที่สาม เพื่อให้ประชาชนได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข โดยมี พระเดชพระคุณ พระพรหมเสนาบดี เจ้าคณะภาค 7 เป็นประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการ นับว่าเป็นบุญการอย่างยิ่งต่อประเทศไทย และสังคมโลกสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญหนา จิมาณี และคณะ (2550:124) ได้ศึกษาพฤติกรรมการรักษาศีล 5 ของเด็กเยาวชนตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สรุปได้ว่า เด็กเยาวชนในตำบลโคกสี เคยประพฤติผิดทั้ง 5 ข้อทุกข้อ โดยเฉพาะเคยพูดโกหกมีมากถึงร้อยละ 96 รองลงมาเป็นการขโมยเงินของพ่อแม่ และการดื่มเหล้าหรือเบียร์ร้อยละ 50

และ 46.3 ตามลำดับ และยังพบว่า พฤติกรรมการรักษาศีลทุกข้อโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เด็กและเยาวชนที่มีการปฏิบัติ และร่วมกิจกรรมทางศาสนา มาก ไม่มีผลต่อพฤติกรรมในการรักษาศีลของเด็ก และเยาวชนในตำบลโคกสีแต่อย่างใด

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของประชาชนบ้านระกาย มีความแตกต่างจากชุมชนหมู่บ้านอื่น เนื่องจากมีการนำโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อย่างต่อเนื่อง ช่วยลดปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการล่องละเมิดศีล 5 ได้เป็นอย่างดี นำมาซึ่งความผาสุกให้ชุมชนระกายเป็นอย่างมาก สะท้อนให้เห็นว่าโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จะสัมฤทธิ์ผลจะต้องประกอบด้วยบ้าน วัด และโรงเรียน โดยมีรูปแบบที่ตีร่วมกัน คือ โครงการ 7 กิจวัตรความดี ในด้านการบริหารจัดการจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับครอบครัว ชุมชน มีการปรับตัวเพื่อแสวงหาแนวทางในการบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านศีล 5 ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

เอกสารอ้างอิง

- จำลอง ดิษยวณิช. (2544). *จิตวิทยาของความดีทุกข์*. เชียงใหม่ : บริษัทกลางเวียงการพิมพ์ จำกัด.
- คสช., (2558). *คู่มือแนวทางการดำเนินงานตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” ระยะที่ 3 (ระยะยาว)*, กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการ สร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5”.
- บุญหนา จิมาโนง และคณะ.(2550) *พฤติกรรมรักษาศีลห้าของเด็กเยาวชนตำบลโคกสี อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น*. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูภาวนาโสภิต (บุญรัตน์ เมืองวงศ์), (2553). “การบริหารการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในล้านนา”. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- พระครูสิริปริยัตยานุศาสน์. (2559). *คนมีศีล ดินมีบุญ*. เชียงใหม่ : บริษัท นันทพันธ์ปิ่นตึง จำกัด.
- พระเทวินทร์ เทวินโท. (2544). *พุทธจริยศาสตร์จริยศาสตร์และจริยธรรม*. นนทบุรี : สหมิตรพรินตึง.

วงศ์กร เพิ่มผล. (2555)“ศิลป์ 5 มิติอารยธรรมสากล”. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
มหาเมฆราชวิทยาลัย.

สุทัศน์พงษ์ กุลบุตร.(2550). การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้นักศึกษา.
(ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม : มหาวิทยาลัยศรีปทุม).

